

یک سال دیپلماسی فایده‌محور

علیرضا کوهنک
استاد روایت بین‌الملل دانشگاه علامه طباطبائی

سیاست خارجی دولت سیزدهم در طول یک سال گذشته حول دو کلمه تعریف می‌شود. «واقع‌گرایی» و «اقتصادمحوری» عناوینی است که در طول این یک‌سال، به نقشه راه کشور و سیاستمداران دولت تبدیل شده و دستاوردهایی را هم تاکنون در پی داشته است. سیاست خارجی جمهوری اسلامی، جدای از شعار دادن‌ها و توجه به پرستیژ بین‌المللی، -که پیش از این مرسوم بوده- به سمتی سوق یافته که حتماً باید دستاوردها و خروجی عینی از خود برجای گذارد.

متأسفانه سیاست خارجی ایران مدت زمان زیادی خود را درگیر بحث‌های بی‌خود و بی‌جهت می‌کرد. همواره بحث بر سر این موضوع شکل می‌گرفت که ایران با کدام کشورها رابطه داشته باشد و رابطه خود با کدام کشورها را به صفر برساند؛ با یک کشور رابطه داشته باشد و با کشوری از همسایگان هیچ مذاکره‌ای را شکل ندهد. درحالی‌که در تمام دنیا برای برقراری رابطه با دیگر کشورها این‌گونه بحث نمی‌شود و سیاست خارجی به نظرات سایر کشورها گره نمی‌خورد.

سیاست خارجی ایران، حالا یکی سالی می‌شود که واقع‌گرا شده و بیشتر حول این موضوع بحث می‌شود که آیا روابط بین کشورها دارای منفعت است یا خیر؟ دولت سیزدهم از زمان آغاز به کار خود، تلاش کرد از ادبیات بی‌فایده فاصله گرفته و سیاست خارجی را در چهارچوب منافع عینی تصور کند.

سیاست خارجی این منافع را بخصوص در حوزه منافع ملموس و با تمرکز بر منافع اقتصادی دنبال کرده که دستاوردهایی هم به همراه داشته است. گرچه نتیجه این جهت‌گیری کلان، به رغم کارکرد فراوان کارگزاران میانی، به حد مطلوب خود هنوز نرسیده است اما تا حد زیادی آمارها نشان می‌دهد که پیشرفت‌های قابل توجهی رخ داده است.

در کنار چنین جهت‌گیری‌هایی، سیاست دیگری هم از سوی دولت اتخاذ شد. یکی از شعارهای سیاست خارجی دولت سیزدهم، توجه به همسایگان و منافع‌ی بوده که در حوزه همسایگی با آنها کسب خواهیم کرد. یکی از بدیهیات در تدوین منافع و جهتگیری‌ها در سیاست خارجی و در چهارچوب واقع‌گرایی، «جغرافیا» است. نمی‌توانیم انکار کنیم که در کجای دنیا واقع شده‌ایم و با چه کسانی همسایه هستیم. ایران یکی از کشورهای با همسایه زیاد، در دنیا است. با ۱۵ کشور همسایه مستقیم است و همین موضوع هم سبب شده که منافع قابل توجهی در ارتباط با همسایگان وجود داشته باشد؛ منفععی که پیش از این از وجود آن غفلت شده بود.

دولت سیزدهم در این یک‌سال تلاش کرده رابطه خود با همسایگان را تقویت کند. سفر آیت‌الله رئیسی به قطر، عمان، ترکمنستان و روسیه و همچنین سفرهای متعدد سران کشورهای همسایه به ایران، هر کدام اگرچه بعد از مدتی طولانی شکل گرفت اما سبب شد قراردادهایی بین مقامات دو کشور بسته شود و منافع اقتصادی زیادی هم برای کشور بدست آید. البته سیاست همسایگی صرفاً در چهارچوب منافع اقتصادی قرار ندارد. یک چهارچوب مهم در نگاه سیاست خارجی در ادبیات این است که با خود منافع اقتصادی و امنیتی به همراه دارد. از آن مهم‌تر، این روابط در حوزه سیاست فرهنگی هم می‌تواند مؤثر باشد و باید دید که چه زمانی دولت سیزدهم در این زمینه هم کار خود را به پیش خواهد بود.

در همین اثنا که دولت، سیاست همسایگی را در پیش گرفت، موضوعی با اهمیت برجام را هم در دستور کار قرار داد. این موضوع آنجا اهمیت بیشتری نسبت به گذشته دارد که «ایده» مذاکرات مربوط به برجام را تغییر داد و آن اینکه ما حاضر نیستیم به هر قیمتی توافق کنیم؛ بلکه توافقی برای ما قابل قبول است که منافع ملی، بخصوص منفعت اقتصادی برای ما به همراه داشته باشد. در پیش گرفتن چنین ایده‌ای، خیلی از سیاست‌ها را تغییر داد و همین یک مورد، مهمترین تغییرات را در حوزه سیاست خارجی دولت رقم زد.

پیش از این، همواره موضوع اصلی مورد مذاکره طرفین، «توافق» بوده و پس از رسیدن به آن روی موضوعات اقتصادی و امنیتی بحث می‌شد. حالا در سایه سیاست‌های جدید دولت سیزدهم، قرار بر این شد تا توافق همراه با «منفعت» حاصل شود. حال باید منتظر ماند و نتایج تغییر رویکرد دولت سیزدهم را دید. آنچه تاکنون در این دولت شاهد بوده‌ایم چیزی جز رسیدن به منافع اقتصادی نبوده و نیست. منفععی که با دستیابی ایران به توافق و با ایده‌ای که در دولت در مذاکرات اخیر در پیش گرفته حتماً به نفع معیشت مردم رقم خواهد خورد.

معاون اقتصادی وزارت امور خارجه خبر داد

رشد ۵۰ درصدی صادرات در دولت سیزدهم

معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه گفت: تنها با گذشت یک سال از فعالیت دولت سیزدهم، رشد صادرات در راستای برقراری تعامل با کشورهای مختلف، به حداقل ۵۰ درصد رسیده است. به گزارش ایرنا، مهدی صفری، روز شنبه در حاشیه نشست «بررسی نقش دیپلماسی اقتصادی در توسعه صادرات» در اتاق بازرگانی اسفهان افزود: این مهم بیانگر آن است که اکنون افق روشنی در حوزه دیپلماسی اقتصادی و برقراری تعامل مؤثر با کشورهای مختلف، فراروی کشور ما قرار دارد.

ایجاب جایگاه ژئوپلیتیک ایران

وی اظهار داشت: در این مدت، دولت در حوزه صادرات کالا برای کشورهایی مانند هند، روسیه، چین و کشورهای آفریقایی و آمریکای لاتین، فرصت و اولویت یکسانی قائل شده است. معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه با اشاره به رشد بسیار خوب در حوزه ترانزیت کالا در مدت یکساله فعالیت دولت سیزدهم گفت: از ۲ ماه پیش تاکنون ارتباط کشور شمال و جنوب برقرار شده است. معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه افزود: در این مدت، کریدور پاکستان، ایران و ترکیه گشوده و رابطه کریدوری ما با کشورهای آسیای مرکزی تقویت شده و اکنون کالاهای شمال به جنوب و از جنوب به شمال در حال جابه‌جایی است. وی ادامه داد: همچنین در این یکسال، ترانزیت کالا از روسیه و قزاقستان و از طریق ما به عراق و ترکیه و جنوب کشورهای عربی تقویت شده است.

صدور خدمات مهندسی افزایش یافت

صفری همچنین با اشاره به رشد بالای صدور خدمات مهندسی در مدت یاد شده گفت: در این مدت، قراردادهایی برای صدور خدمات به کشورهایی مانند سریلانکا، مالزی، کنیا و دیگر کشورهای همسایه منعقد شده است. وی یادآور شد: در حوزه واردات نیز رابطه ما به جای اینکه منحصر به یک فرد یا وابستگی به یک کشور خاص باشد، به چند کشور گسترش یافته است. معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه ادامه داد: تأمین نیازهای غذایی کشور به جای اینکه فقط از کشورهای دور شکل بگیرد اکنون براحتی از طریق کشورهای همسایه در حوزه غلات مانند جو، گندم و همچنین گوشت انجام می‌شود. وی با اشاره به احتمال به نتیجه رسیدن مذاکرات برجام گفت: هم‌اکنون افق بسیار خوبی فراروی کشور دیده می‌شود و باید کوشید تا در زمان حاضر از پتانسیل‌های خفته در مسیر ارتقای کشور استفاده شود.

رئیس‌جمهور در افتتاحیه سی و ششمین اجلاس مدیران و رؤسای آموزش و پرورش، تأکید کرد

جبران عقب‌ماندگی در عدالت آموزشی

رئییسی: وعده رتبه بندی معلمان را قبل از پایان یک سالگی دولت به سرانجام رساندیم

ادامه از صفحه اول

■ عدالتخواه شدن افراد در گرو تربیت صحیح

آیت‌الله رئیسی در ادامه لزوم جبران عقب‌ماندگی‌ها در عدالت آموزشی را مورد تأکید قرار داد و افزود: بی‌عدالتی در نظام آموزشی صرفاً مربوط به کمبود امکانات و تجهیزات در مناطق محروم نیست، گاهی تعیین ساعات و نوع چینش دروس خاص در برنامه درسی دانش‌آموزان، از مصادیق بی‌عدالتی است که رفع آن باید مورد توجه مدیران آموزش و پرورش قرار گیرد. اساساً عدالتخواه شدن افراد جامعه در گرو تربیت و آموزش صحیح در نهاد آموزش و پرورش است.

■ توسعه کیفی از مصادیق عدالت آموزشی

آیت‌الله رئیسی تقویت سطح کیفی آموزش در مدارس را از مصادیق ارتقای عدالت آموزشی در کشور خواند و افزود: مدارس دولتی پرچمداران آموزش عمومی در کشور هستند و به هیچ عنوان شایسته نیست در آزمون‌های هماهنگ کشوری، دانش‌آموزان این مدارس سطح علمی نازلی داشته باشند و این تلقی در کشور شکل بگیرد که موفقیت در گرو پیوستن به مدارس غیردولتی است.

■ مردمی‌کردن آموزش و پرورش

رئیس‌جمهور با تأکید بر ضرورت

وزیر کشور در نشست خبری خود در آستانه هفته دولت مطرح کرد

تعیین تکلیف لایحه جامع انتخابات

وحیدی: مانعی برای حضور بانوان در ورزنگاه‌ها وجود ندارد

گروه سیاسی / لایحه جامع انتخابات در راه مجلس است و به نظر می‌رسد اصلاح قانون انتخابات به عنوان یکی از خواست‌های جدی فعالان سیاسی، با اراده دولت و مجلس در آستانه تحقق قرار دارد. وزیر کشور با اشاره به تلاش دولت سیزدهم برای تسریع در تهیه و ارسال لایحه جامع انتخابات به مجلس شورای اسلامی، مبنای دولت در تدوین این لایحه را سیاست‌های کلی انتخابات ابلاغ شده از سوی رهبر معظم انقلاب در مهرماه سال ۹۵ اعلام کرد. احمد وحیدی با اشاره به اینکه لایحه انتخابات در حال تدوین در دولت شامل انتخابات ریاست جمهوری، شوراها و مجلس شورای اسلامی می‌شود و انتخابات خبرگان رهبری در این لایحه ممکن است خیلی پرنرنگ نباشد، گفت: تلاش می‌کنیم تا با سرعت این لایحه آماده و به مجلس ارسال شود.

■ برنامه مشترک با مجلس

برنامه ارائه لایحه جامع انتخابات در حالی در دستور کار جدی دولت قرار دارد که کمیسیون امور داخلی کشور و شوراهای مجلس نیز در هفته‌های گذشته اقدام به تصویب کلیاتی از طرح اصلاح مواد از قانون انتخابات مجلس و تصویب اصلاحاتی در قانون انتخابات شوراهای شهر و روستا کرده است. گویا برخی نمایندگان مجلس معتقدند نمی‌توان با یک قانون به مقتضیات انتخاباتی که در سطوح مختلف روستا و شهر، حوزه انتخابیه و کشور به‌طور کلی می‌شود پاسخ داد، با این حال سخنگوی کمیسیون امور داخلی روز گذشته با استقبال از اقدام دولت برای آماده ساختن لایحه جامع انتخابات، گفت: اگر این لایحه در دولت تدوین شده است دولت باید زودتر آن را به مجلس ارسال کند، تا هم جلوی فرصت‌سوزی گرفته شود و هم شاهد تدوین قانونی جامع در حوزه انتخابات باشیم. به این ترتیب برای اصلاح قانون کنونی انتخابات باید امیدوار بود علاوه بر تسریع ارسال لایحه از سوی دولت مجلس نیز برای در دستور کار قرار دادن و تصویب آن اولویت و فوریت ویژه قائل شود.

اصلاح قانون انتخابات کشور از اواسط دهه ۹۰ با پرنرنگ شدن

پرورش پیشنهاد کرد این دانشگاه در راستای عمل به مسئولیت‌های خود از ظرفیت‌های مراکز پژوهشی و تحقیقی ۲۳ سال از استقرار پیروزی انقلاب اسلامی، اقدامات ما باید مبتنی بر مبانی روشن، متقن و محکم با قابلیت اجرایی باشد.

آیت‌الله رئیسی با اشاره به نقش و جایگاه دانشگاه فرهنگیان در اجرای سند بنیادین تحول در آموزش و

برای رتبه‌بندی معلمان اشاره کرد و گفت: همان‌طور که وعده داده بودیم با تعامل با مجلس، قبل از پایان سال اول تحول در رتبه‌بندی معلمان پس از ۱۱ سال تأخیر اجرا شد.

در این زمینه مسائل مالی و بودجه‌ای مقدمه و فرغ ماجرا بود و برای دولت مردمی مسأله اصلی

توجه به شأن، منزلت، مهارت و مهارت‌آفرینی معلمان بوده است.

■ **امام حسین (ع) معلم بشریت است**
رئیس‌جمهور همچنین با اشاره به ایام سوگاری حضرت ابعادالله‌الحسین(ع) و اسارت خاندان آل‌الله افزود: امام حسین(ع) معلم بشریت است و مهم‌ترین

President.ir

الگوی ما برای تعلیم و تربیت جامعه حضرت حسین بن علی(ع) و حضرت زینب کبری(س) هستند. امیدواریم به برکت همزمانی این اجلاس با این ایام، مدیران و رؤسای آموزش و پرورش کشور بتوانند در وظیفه خطیر خود در هدایت جامعه موفق عمل کنند.

در این اجلاس خبر داد.

به گزارش ایرنا، وحیدی در پاسخ به سؤالی درباره اربعین اظهار کرد: در اربعین امسال با توجه به لغو روادید، موضوع ویژه مطرح نیست و مرجع اصلی اطلاع‌رسانی درخصوص اربعین با ستاد مرکزی اربعین حسینی است.

وی درخصوص وضعیت امنیت در کشور هم گفت: وضعیت امنیتی در کشور خوب و مساعد است و حتی در مقام مقایسه با دیگر کشورها وضعیت امنیتی مناسبی داریم. البته جریان‌هایی به خاطر جلوگیری از ورود گردشگران تلاش دارند وضعیت امنیتی را نامساعد نشان دهند.

■ موضع وزیر کشور درباره تقسیمات کشوری

وزیر کشور درخصوص موضوع تقسیمات کشوری هم گفت: در ارتباط با تقسیمات کشوری محوریت کار براساس ضوابط قانونی و کارشناسی است و حتی در صورت لزوم کارشناسان متخصص این حوزه و در زمینه موضوع تشکیل استان کنترل و با قانون تطبیق داده شود. وی در زمینه موضوع تشکیل استان کرمان جنوبی هم گفت: این موضوع در دست بررسی کارشناسی وزارت کشور قرار دارد و البته درخواست سایر مناطق هم براساس تطبیق با ضوابط قانون دنبال می‌شود.

■ مرزبای افغانستان

وزیر کشور درباره درگیری‌های مرزی اخیر با طالبان نیز با بیان اینکه تا حالا ۵ یا ۶ مورد تیراندازی‌های مرزی از سوی مرزبانان طالبان داشته‌ایم، چون آنها نسبت به مسائل مرزی آشنایی ندارند، اظهار داشت: موضوع انسداد مرزی در دستور کار است و ستادکل نیروهای مسلح موظف شده تا این مسأله را دنبال کند. بعضی فنس‌ها یا دیوارکشی‌ها با نقطه صفر مرزی تفاوت دارد و طرف آنها گفته شده است.

به طالبان هم تذکر داده‌ایم این مسائل، حقوقی است و دیوار با نقطه صفر مرزی تفاوت دارد.

همچون مدافعان حرم دفاع کنند. مدافعان حرم زیر علم شهید سلیمانی بودند. انتظار این است گروه‌های سیاسی موضع خود را روشن کنند.

■ بررسی مکان مناسب برای تجمعات صنفی

وزیر کشور درباره مشخص کردن مکانی برای برگزاری تجمعات صنفی نیز صدور مجوز برای برگزاری تجمعات را مشکل ندانست، اما گفت: مشکل آنجاست که یک عده اندک می‌خواهند از این تجمعات سوءاستفاده کنند و خواسته‌های صنوف و اصناف را تغییر جهت دهند. وی با بیان اینکه تجمعات نباید موجب اختلال در عبور و مرور همراهی نکنند، حتی نباید در مقابل آنها سکوت داشته باشند.

وی همچنین در پاسخ به این پرسش که آیا کمیسیون ماده ۱۰ می‌تواند به موضوع موضعگیری احزاب نسبت به اظهارات درباره مدافعان حرم ورود کند، گفت: کمیسیون ماده ۱۰ احزاب یک کمیسیون مستقل است که می‌تواند به موضوعات مختلف درباره احزاب ورود کند، ولی این موضوع مدافعان حرم پیش از اینکه موضوع قانونی باشد، می‌تواند موضوع اجتماعی، گفتنی‌ها و سیاسی باشد. گروه‌های سیاسی باید از موضوعات مهمی

■ حضور بانوان در ورزنگاه‌ها

وزیر کشور درباره حضور زنان در ورزنگاه‌ها با بیان اینکه هر جایی که بتوانیم ورزنگاه را برای حضور بانوان آماده کنیم، این موضوع مانعی ندارد اما شرط آن این است که ورزنگاه‌ها